

Tots som fills de Fuster

FRANCESC DE P. BURGUERA*

No sé si arreu del món hi haurà un país tan paradoxal com el nostre (Josep Vicent Marqués va parlar de "país perplex"). Un país on el seu intel·lectual més important al llarg de gairebé dos segles –per marcar unes fites– hagi estat més vituperat i desqualificat davant l'opinió pública. Naturalment, vituperat i desqualificat per tot un seguit de mediocritats i ressentits. El país, ja ho he dit, és el nostre, el País Valencià, i l'intel·lectual, Joan Fuster.

Cap d'aquestes mediocritats, ningú d'aquests ressentits, no s'ha acostat a l'obra de Fuster amb un mínim de racionalitat, de rigor interpretatiu, per tal de traslladar a l'opinió pública valenciana una valoració intel·lectualment racional, ni que fos discrepant, de l'obra de Fuster, del seu pensament. És clar que estic referint-me als pocs d'aquests que s'han acostat a l'obra de Fuster. Perquè la majoria dels qui desqualifiquen i malparlen de Fuster ni tan sols l'han llegit. Però tota aquesta tropa ha tingut al seu abast mitjans de comunicació, escrits i orals, mitjançant els quals han pogut arribar a un sector de l'opinió pública valenciana prou ampli amb les seues mentides i, fins i tot, insults per tal que la imatge de Fuster que els ciutadans han percebut siga la d'un traïdor al seu poble, un malparit, una persona detestable. Un polític de València ciutat, el senyor Lizondo, en preguntar-li en una entrevista radiofònica què pensava de Fuster, va dir el següent: "Alguien que no tenía que haber nacido". Ara resulta

que aquest paio vol liderar una mena de "Convergència" valenciana, aixoplugant sota el seu mantell protector tot un seguit de grupets i algun personatge polític independent que ha perdut el nord, segons sembla. Ja s'ho faran! No arribaran a rams de beneir.

Tornem, però, a Fuster. Ja ho he dit abans: és un dels intel·lectuals més sòlids, més importants –si no el que més– de la Renaixença ençà. I encara des de més lluny. Un intel·lectual del qual, un poble que tingues consciència de ser-ho, hauria de sentir-se cofoi i satisfet. I no sols això. Hauria de treure profit de tota la seua obra, de tot el seu pensament, de totes les seues reflexions, que ha anat deixant-nos, any rere any, al llarg de mig segle. I treure'n profit no és pas admetre que Fuster siga la Bíblia i cal seguir passa a passa tot el seu pensament amb devoció reverencial. Sí, però, sotmetre a anàlisi tota la seua obra –total– i anar escorcollant, ací i allà, el seu pensament. Que, en definitiva, és el que ell demanava.

I és que, tant si es vol com si no es vol reconèixer, ací tots som fills de Fuster. Tots els qui, en un sentit o en altre, ens hem preocupat i venim preocupant-nos pel destí del nostre poble, dels anys seixanta ençà, som fills de Fuster. Tant se val la ideologia. El senyor Lizondo, per exemple, ja que l'hem nomenat, no seria el que és avui si Fuster, com ell desitjava en les seues declaracions radiofòniques, no "hagués nascut". Sense l'existència de Fuster, el folklòric senyor Lizondo no estaria, a hores d'a-

ra, cobrant més d'un milió de pessetes mensuals al Congrés dels Diputats. Per exemple. A veure si ens entenem i fem bona lletra. Si els "burros" de l'UCD, encapçalats per l'Abril Martorell, l'Attard, "e tutti quanti", en veure que el 1977 havien perdut les eleccions al País Valencià, i sentint-se orfes de missatge polític, no haguessin volgut trobar en l'anticatalanisme, l'únic motiu d'aglutinament de la dreta, a hores d'ara no existirien els "lizondos". Ajudats, naturalment, per Consuelito, la de *Las Provincias*, una ex-fusteriana. Perquè aquesta ha jugat a les dues bandes. Des del 1972, en què arribà a tenir influència en el diari familiar com a subdirectora, *Las Provincias* no feia "antifusterianisme" fins que no arribaren les eleccions del 1977. Aquí estan les hemeroteques per a qui vulga comprovar el que dic. Després canviaren les coses. I calia apuntar-se al que havia guanyat. Si no al País Valencià, sí a Madrid. Que és on estan els duros i els qui manen de debò. I el senyor Abril Martorell tenia molt de poder. I *Las Provincias* sabia que per ací podien venir beneficis. Com així va ser. Potser algun dia em dedicaré a escriure sobre aquestes coses. Que són ben sucoses.

Ho torne a dir. Tots som fills de Fuster. Els uns, per mantenir-nos fidels al seu missatge, al seu mestratge, malgrat les diferències possibles. Els altres, per tal de, menyspreant-lo i desqualificant-lo en el "moment oportú" –no pas abans–, guanyar-se una credibilitat "intel·lectualoide" a nivell de "tiesmaries", o una credibilitat política en

aquest segment de la societat valenciana o, si més no, guanyar-se algun dret. Alguns, però, han sabut guanyar per ambdues parts. Per la político-intel.lectual i per la dels duros. Incloent en l'anomenada "político-intel.lectual", la periodística. I, aquesta, des del punt periodístic estricte i des de l'empresarial.

Feu-se, sinó, aquesta pregunta: què seria de nosaltres, a hores d'ara, sense Fuster? Sens dubte no tindriem, potser, el neguit, la preocupació, és a dir, tot allò que ens incomoda quan mirem els nostres conciutadans, el nostre veïnat, el nostre poble, i arribem a la conclusió que no som pas allò que voldriem ser. Clar que -i això ho vaig comentar moltes vegades, moltes nits i matinades, amb Fuster- ningú no vol ni té desig de ser "allò que no sap ben bé què és". Ho

he dit no poques vegades: el País Valencià, el faran els mestres o no serà. Ja podeu pegar-li voltes. La consciència nacional s'adquireix per la formació/informació. I en això els treballadors de l'ensenyament tenen una tasca important. Una tasca important a l'hora d'ensenyar als nostres infants, des del primer moment, quin és el poble al qual pertanyen. Ja sé. Ja sé que es necessita, també, un pla d'ensenyament, uns mitjans; en definitiva, un disseny nacional del que ha de ser aqueix ensenyament, des del primer moment en què els nostres fills arriben a l'escola. I això significa voluntat política. Però...

Vos contaré, per a acabar, una anècdota. Fa anys, encara jo vivia al País Valencià, al Peral·ló de Sueca; una veïna va portar, per primera vegada, a esco-

la la seua filla, d'uns quatre anys. En tornar, a l'hora de dinar, la xiqueta es va abraçar a la seua mare mentre li deia: "Mare, mare, la 'señorita' parla com els de la televisió". És a dir, en castellà. Potser aquesta cosa vaja superant-se. La llengua és molt important. Sens dubte. No s'oblideu, però, de la història. La història ens dirà el poble que som. Si no la coneixem, com hem de reclamar ser allò que no sabem quina cosa és?

Aquesta publicació en homenatge a Fuster està propiciada pels Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament (STEI, STEPV, STEs-Catalunya). No podia acabar aquest article sense aquesta darrera referència. Supose que se'n fareu càrrec.

* Periodista.

Arxiu: *El Temps*.